



HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Mis toimub karjäärivaldkonnas?

Mari Tikerpuu

Keskhariduse arendusjuht

Üldhariduse valdkond

Haridus- ja Teadusministeerium

14. mai 2024



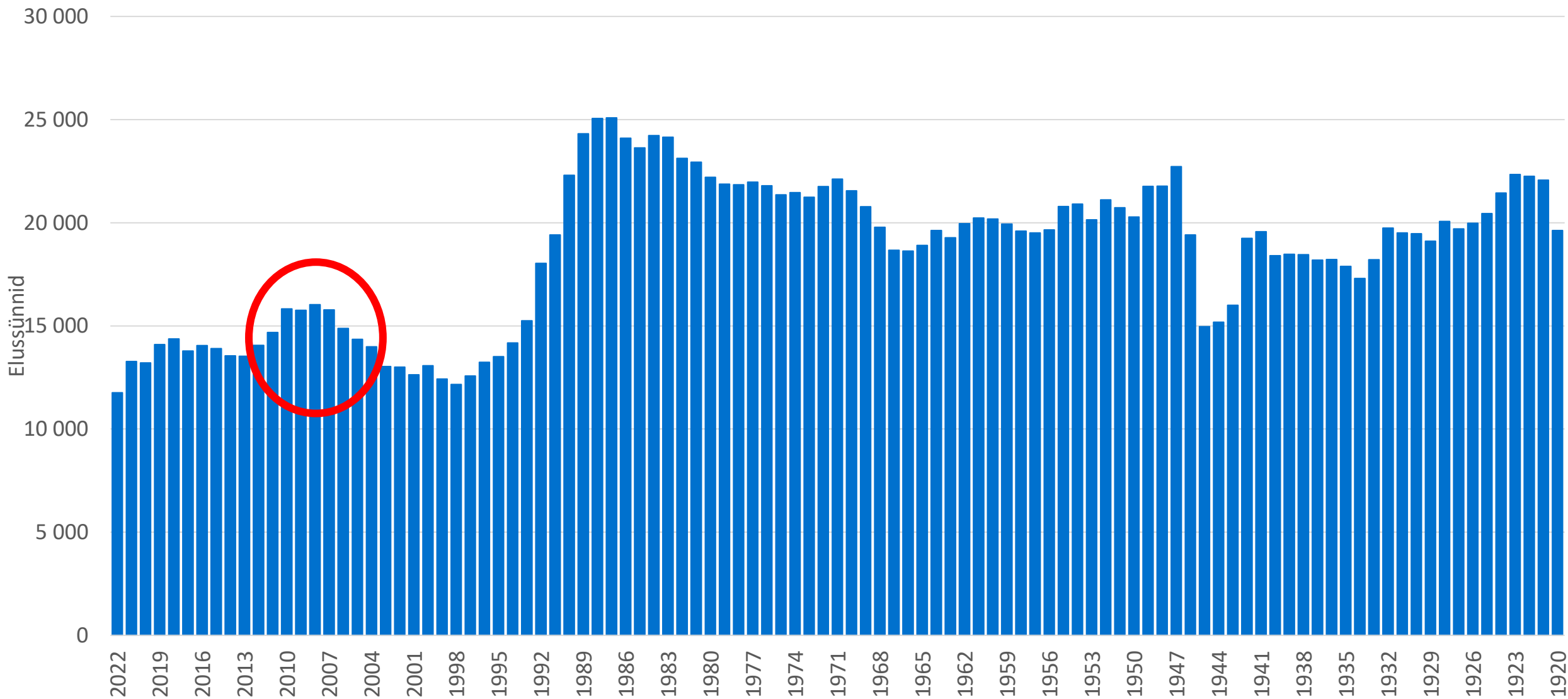


1. „Olukorrast riigis“
2. Karjäärivaldkonna arendustegevused 2023->
 - a) õppekavade uuenduskuur ja
 - b) rakendustugi (sh ESF+)
3. Pilt õppimiskohustusest



„Olukorrast riigis“

Pealetlevate põlvkondade nappus – iga laps on kulla hinnaga



Mida plaanid teha peale põhikooli lõpetamist?

8. klassi õpilaste riiklik
rahuloluküsitlus

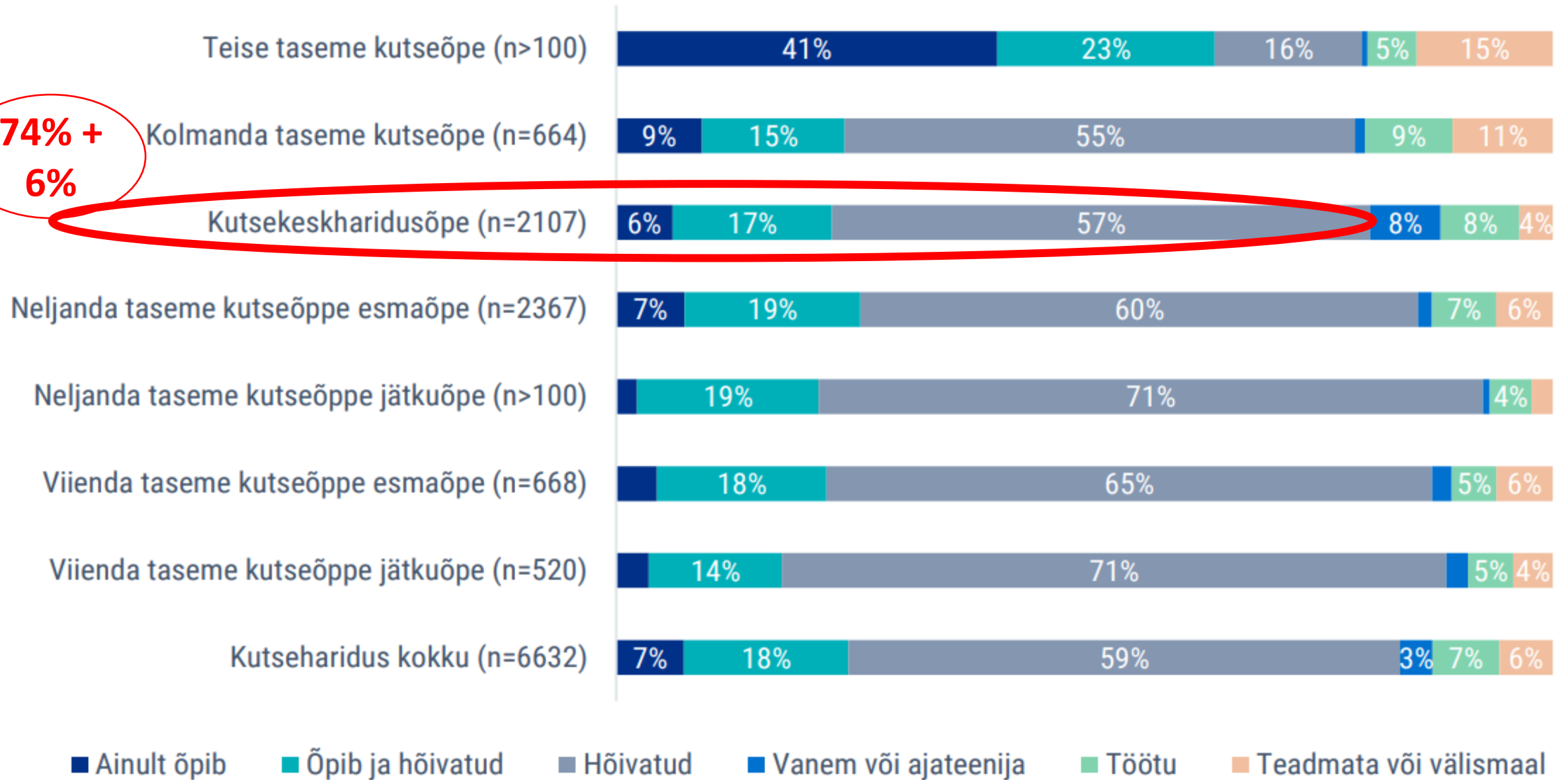
2018



2023



74% +
6%

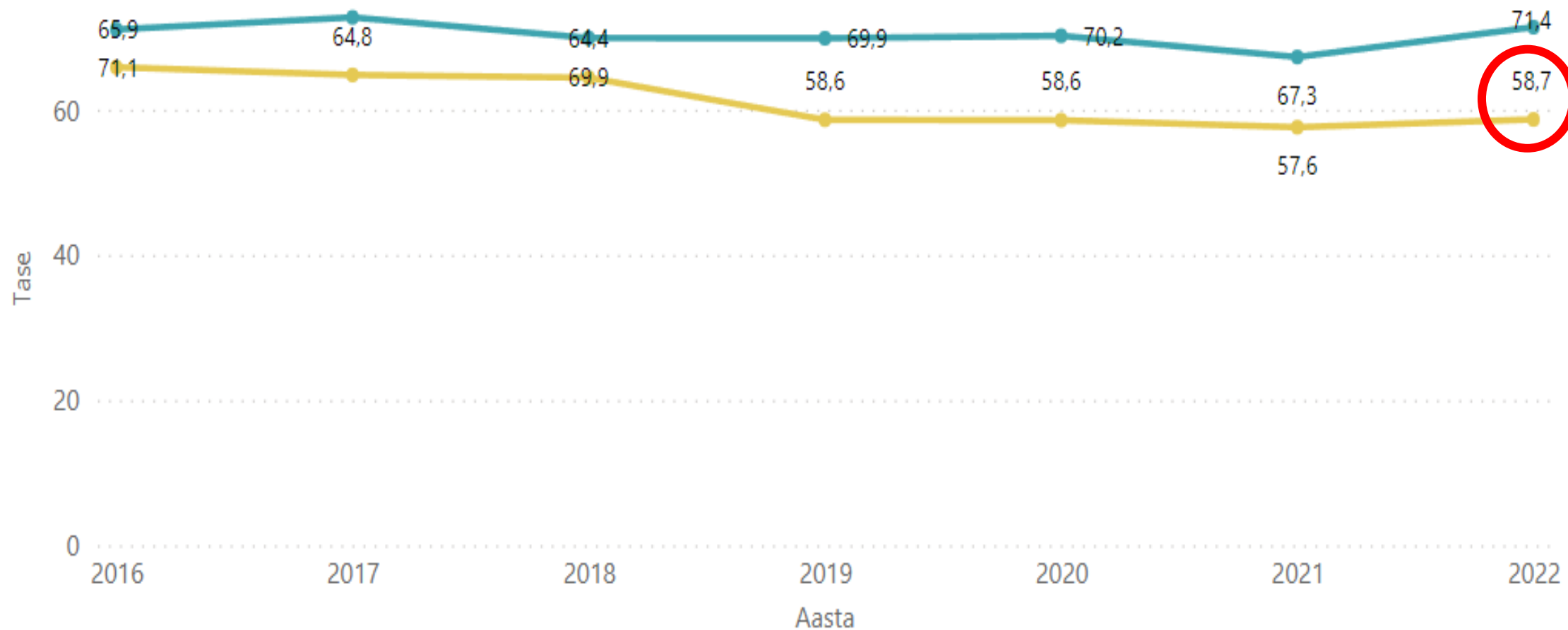


Kutseõppe 2021. aastal lõpetanute seisund tööturul 2022. aastal.

Allikas: Tööturuedukuse andmestik

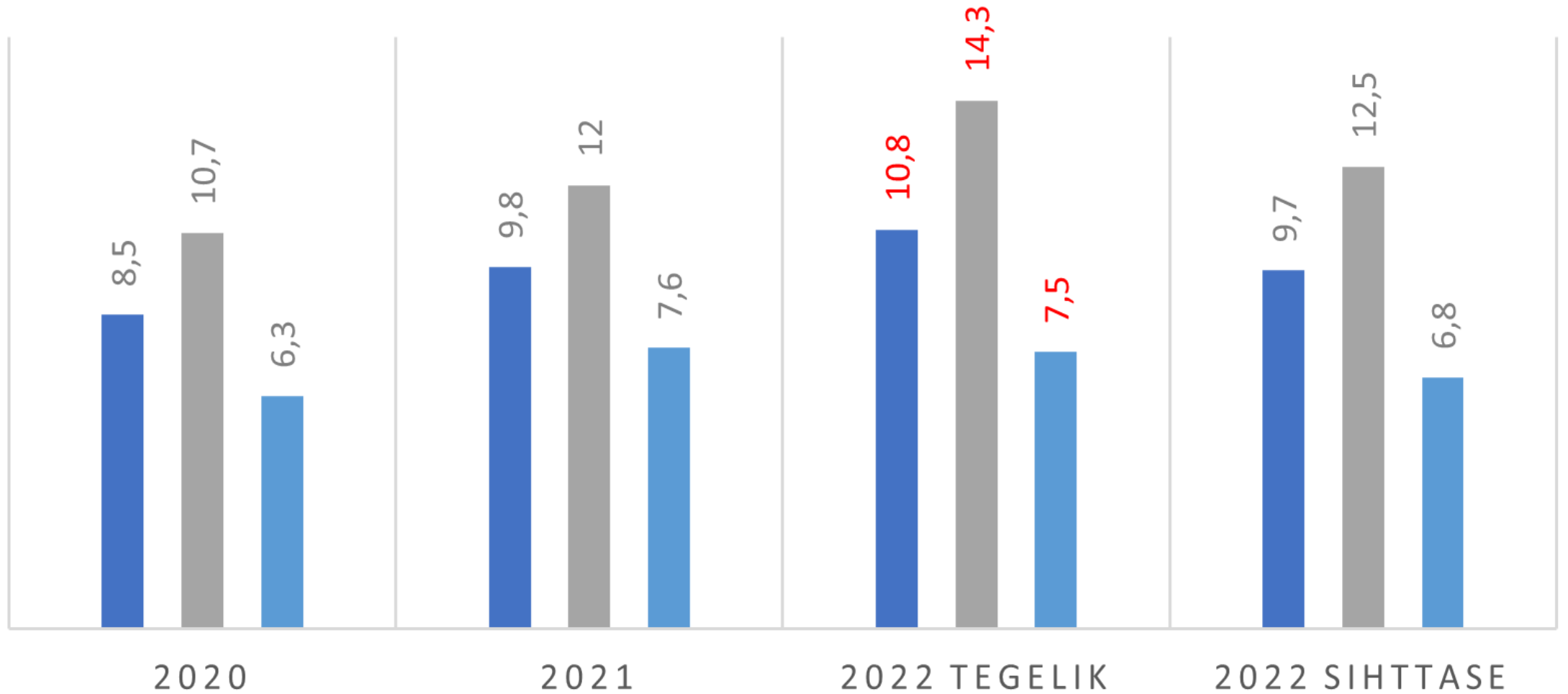
Eestis edasiõppijate osakaal gümnaasiumi lõpetanud õpilaste üldarvust (%)

● Eesti ● Tartu linn



MADALA HARIDUSTASEMEGA MITTEÕPPIVATE 18-24AASTASTE OSAKAAL (%)

■ Kokku ■ Mehed ■ Naised



Sihtrühm

- Ei jätkka õpinguid peale põhiharidust, suurusjärg **550 -650 noort aastas.**
- Kutsehariduse 1. aasta väljalangejad, suurusjärg **350 – 450 noort aastas.**
- Üldkeskhariduse 1. aasta väljalangejad, suurusjärg **100 - 150 noort aastas.**

Jaguneb üle Eesti proportsionaalselt elanike arvuga.

Väljalangeja = ei jätkka samal aastal õpiteed



Karjäärivaldkonna
arendustegevused
2023->

Väljakutsed

- **Koolis osutatav karjääriteenus pole süsteemne => mõju õppija vaates küsitav(=pole võimalik tõendus põhiselt tuvastada);**
- **Töötukassa teenused vähe individualiseeritud, grupiteenused samuti;**
- **Senisest enam tuge vajavad sihtrühmad:** põhihariduse järgne kutseõppe valija; haridusliku erivajadusega õppija;
- **Õpetajate hinnang oma valdkonnapädevusele tagasihoidlik;**
- **Õpetajad pole prof. võrgustunud;**
- **Süsteemne, jätkusuutlik koolitusvõimalus (sh tasemeõpe) puudub;**
- **Õppematerjalid ja metoodika vajavad ajakohastamist;**
- **Vajalik toetada piirkondlikku koostööd, sh ettevõtjad, töötukassa jne.**

Karjääriteenused Eestis: teel terviklahenduseni (Centar, 2021)

Karjäärispetsialisti koolitusmudel: võimalused, vajadused ja lahendused elukestvaks karjääri kujundamiseks (TLÜ, 2022)



a) Õppekavade
uuenduskuuris (2023):



Nii põhikooli kui gümnaasiumi riiklikes õppekavades:

- Kooli õppekava üldosas esitatakse: õpilaste teavitamise ja nõustamise ning karjääriõppe, sh karjääriinfo ja -nõustamise korraldamine;
- **Põhikool korraldab** õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning **tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info ja -nõustamine) kättesaadavuse ja süsteemse, vajaduspõhise korralduse;**
[RT I, 08.03.2023, 1 - jõust. 11.03.2023]
- Uuendatud sai **valikõppeaine „Karjääriõpetus“;**
- Kohustuslikud läbivad teemad on:
 - 1) elukestev õpe ja **karjääri kujundamine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning **kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid.**
[RT I, 08.03.2023, 1 - jõust. 11.03.2023]





HARIDUS- JA NOORTEAMET



RAPORT

Piirkondlike karjääriteenuste mudelite teenusedisain

Sotsiaalse Innovatsiooni Labor 2023

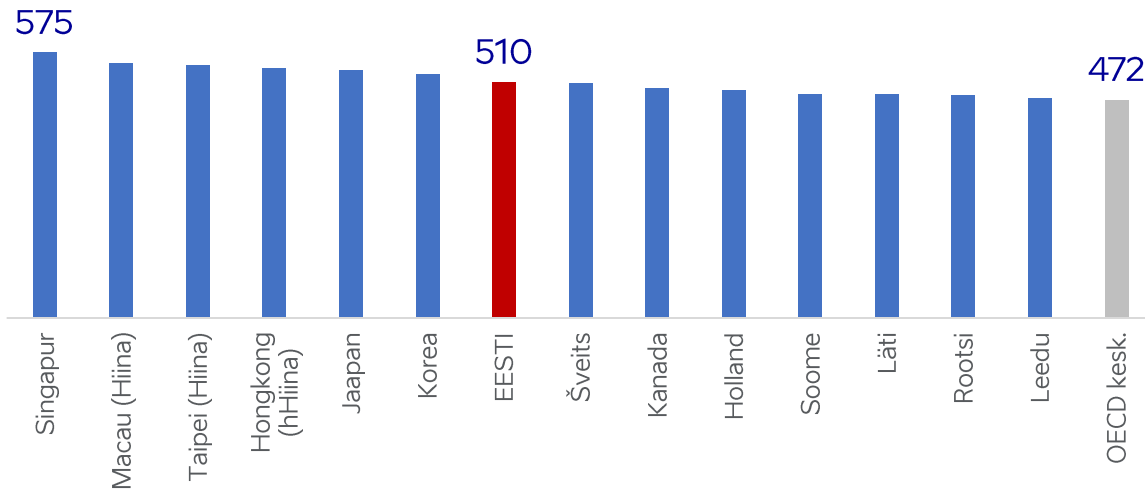
Lühikokkuvõte	6
Soovitused kooli tasandile	7
Soovitused omavalitsuse või piirkonna tasandile	8
Sissejuhatus	9
Metoodika	11
Sihtrühm	13
Eesmärgid	16
Sihtrühmale pakutavad teenused ja tegevused	17
Teenusekaart: piirkondlike karjääriteenuste pakkumine III kooliastmes	20
Tase 1: kust alustada?	21
Tase 2: kuhu edasi areneda, kui vundament on loodud?	23
Tase 3: hästi toimivad süsteemsed karjääriteenused	25
Head praktikad karjääriteenuste korraldamiseks	27
Karjääriõpetuse tunni läbiviimine	28
Karjääriteenuste kogemuste üle kandumine ühest kooliastmest teise ja andmekaitsega seotud küsimused	28
Materjalid aineõpetajatele	29
Karjääriteenused HEV õpilastele	29
Koostöö kutsekoolidega	29
Koostöömudeli osapooled, nende rollid ja vastutusvaldkonnad	30
Kooli tasand	30
Piirkondlik tasand	35
Koostöömudeli elluviimiseks vajalikud kompetentsid ja tugitegevused	38
Kvaliteedi ja tulemuslikkuse hindamine	40
Kooli tasand	41
Piirkondlik tasand	42
Piirkondliku tasandi kommunikatsioon	45
Karjääriteenuste piirkondliku võrgustiku koordineerimise mudelid	48
Variant 1. Karjääriteenuste alast koostööd koordineerivad mitteformaalsed (maakondlikud) võrgustikud	50
Variant 2. Kool võtab karjääriteenuste alase koostöö korraldamisel eestvedaja rolli	51
Variant 3. Kohalik omavalitsus võtab karjääriteenuste alase koostöö korraldamisel eestvedaja rolli	52
Variant 4. Karjääriteenuste võrgustik on osa omavalitsuse hariduse- ja noorsootöö koostöövõrgustikust	53
Järeldused ja ettepanekud	53



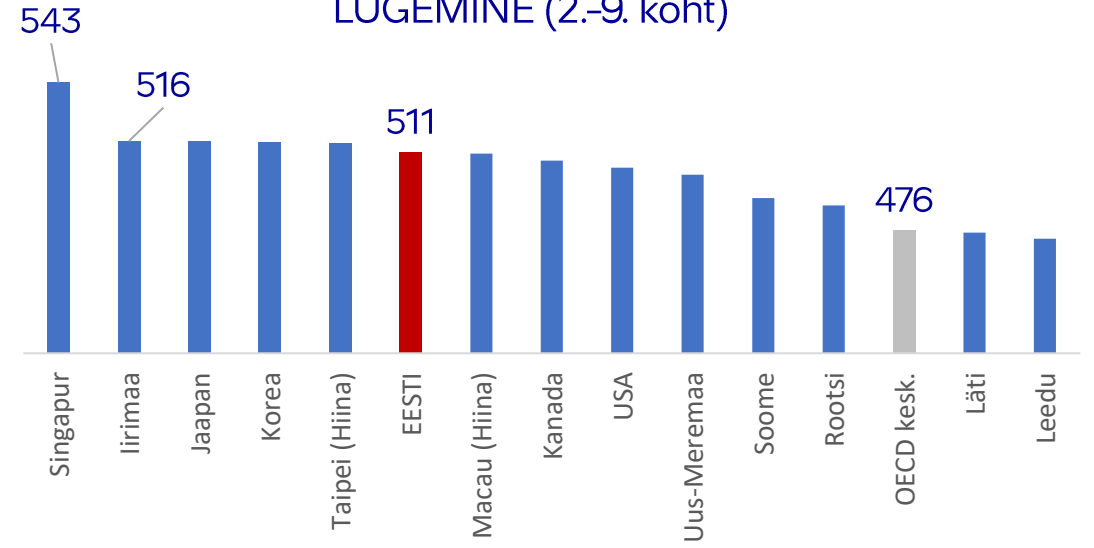
Aga LTT valdkonnas?
Mida ütleb PISA..



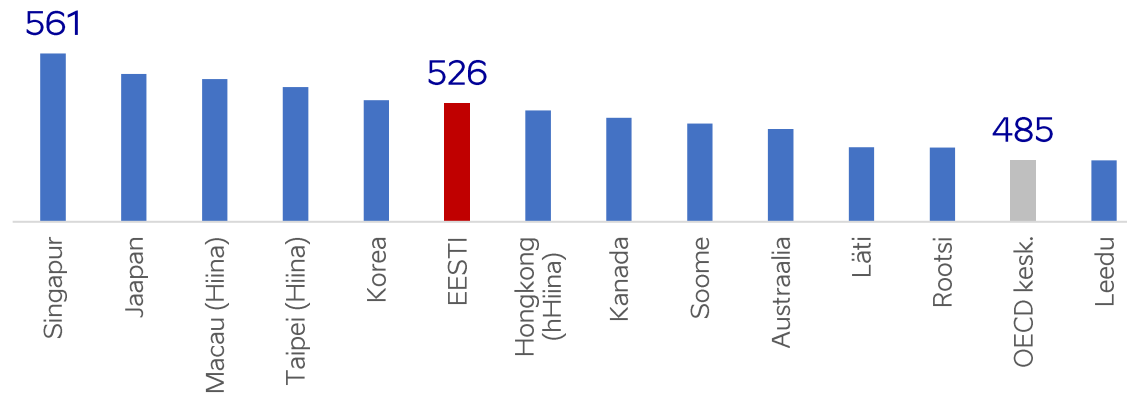
MATEMAATIKA (7.-8. koht)



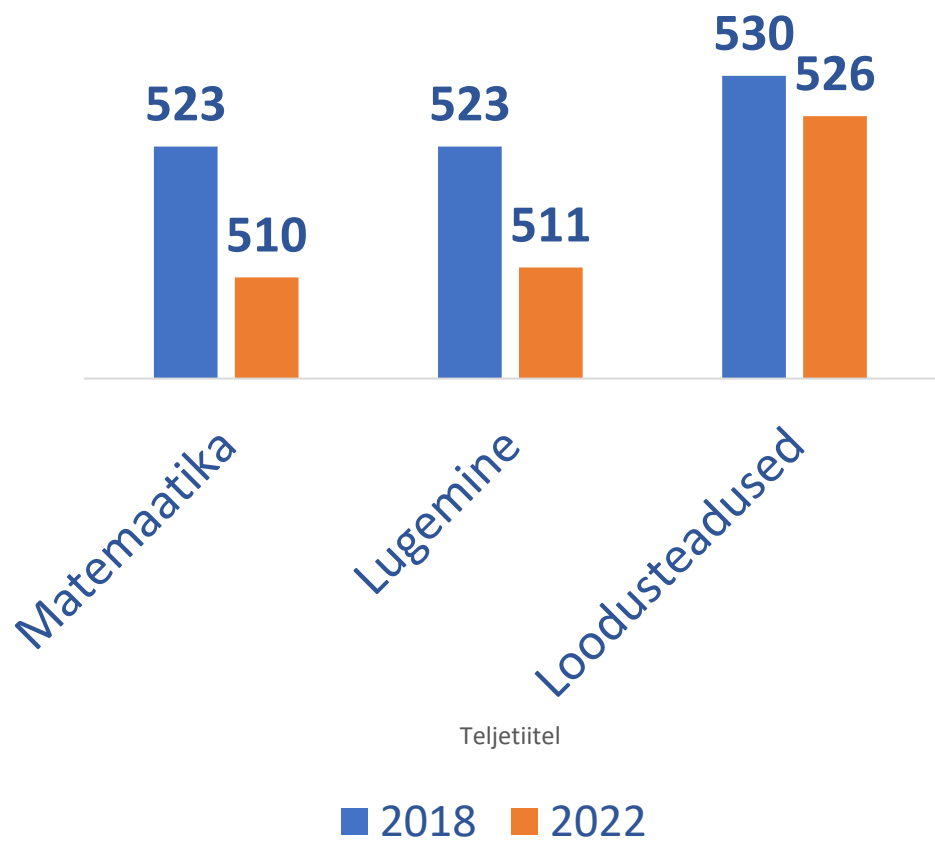
LUGEMINE (2.-9. koht)



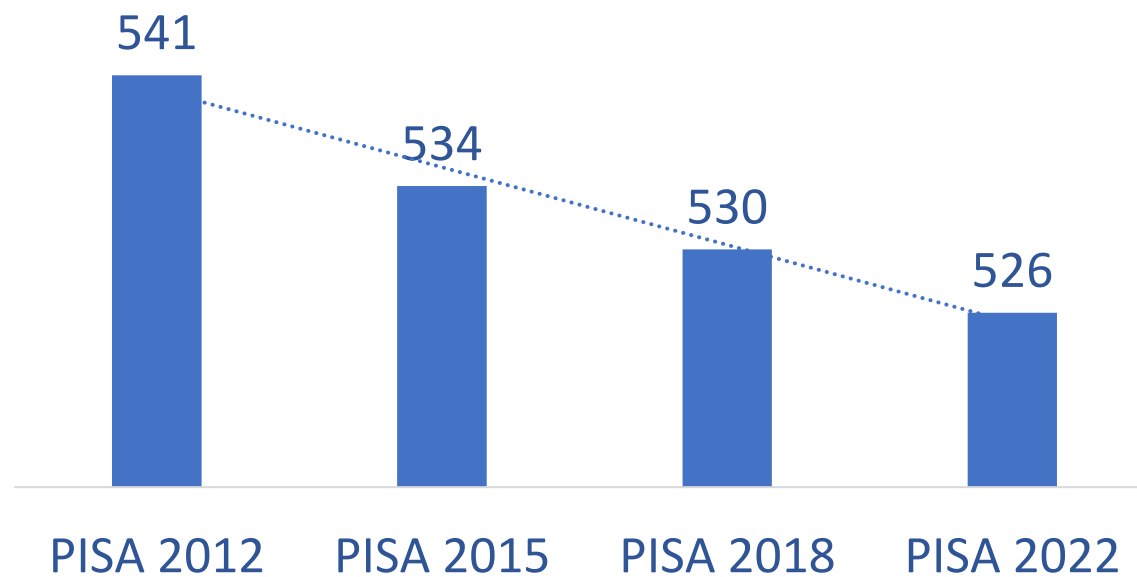
LOODUSTEADUSED (4.-8. koht)



PISA 2018 *versus* PISA 2022



Loodusteaduste trend





Õppekavamuudatused LTT valdkonnas:

Õpilase karjääripädevuse kujundamisele pööratakse tähelepanu õppeaine, õppekorralduse, õpikäsituse ja õppekeskkonna kirjelduses.

Vastavalt õppekavale, nii PRÕK kui GRÕK:

8) teab loodusteaduste ja tehnoloogiaga seotud karjäärivõimalusi ning on motiveeritud elukestvaks õppeks.

Nt Loodusõpetus:

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
6) teab loodusteadustega seotud elukutseid ;	7) mõistab loodusteaduslike teadmiste vajalikkust igapäevaelus ja seotust tulevaste karjäärivalikutega , tunneb oma ümbruskonna loodusteaduste ning tehnoloogia valdkonnaga seotud elukutseid;	7) on motiveeritud elukestvaks õppeks, tunneb loodusteaduste ning tehnoloogiaga seotud karjäärivõimalusi ;

Nt **Bioloogia**: Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

7) on omandanud **ülevaate bioloogiaga seotud elukutsetest, kasutab bioloogiateadmisi ja -oskusi elukutsevalikul** ning on sisemiselt motiveeritud elukestvaks õppeks.

Nt **Geograafia**:

8) **on omandanud ülevaate geograafiaga seotud elukutsetest ja karjäärivõimalustest** ning on motiveeritud elukestvaks õppeks.



Õpetajale loodud õppekava rakendamiseks
õppeprotsesside kirjeldustes on

kõikide teemade juures konkreetselt:

- 1) toodud välja selle teema olulisus, mis aitab mõtestada teemat karjääriskujundamise pädevuse toetamiseks,
- 2) läbivate teemade ja metoodiliste soovitude juures näiteid elukutsetest, karjäärivalikute võimalustest.

<https://projektid.edu.ee/display/OKMV>



Kutsehariduses?

Innovatsioon kutsekeskhariduse õppekavade valikus

- a) uuenduslikud erialad
- b) valdkonnapõhisus
- c) esimese poole aasta jooksul
ümbervalimise võimalus
- d) paindlikum väljumine 3,5 vs 4 a



HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Haridusreformi teerajajad: kaks kutsekooli loovad koos pikema õppekava tulevikutegijatele



Henn Uetoa, ajakirjanik

11. mai 2024, 10:58

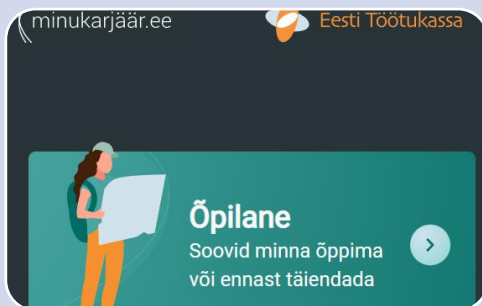


Sügisest saab 60 põhikooli lõpetanud noort asuda õppima uuel kutsehariduse õppekaval «Kestlikud tehnoloogiad», mis omakorda jaguneb neljaks ringmajanduse ja targa tööstuse oskusi hõlmavaks erialaks. Esmakordne on seegi, et õpe kestab neli aastat ning õppetöö hakkab käima kahes koolis.



b) Rakendustugi:

Neli „vaala“



Teenuse
sihitatus



Korralduse
tugi
piirkonna
tasandil



Õpetajate
pädevus +
prof.kogu-
kond



Karjääri-
pädevuse +
korralduse
seire

Karjääriteenuste arendustegevused ESF vahenditest 2024+

Karjääriteenuste arendustegevused	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kvaliteedistandardi väljatöötamine ja juhendmaterjali loomine koolidele (KOVidele)	x	x				
Sekkumismudelite piloteerimine KOVides		x	x	x		
Korralduse seire uuring 2027				x	x	x
Karjääri ja ettevõtlusõppe baaskoolitused, õppejõudude pädevuste kasvatamine	x	x	x	x	x	
MOOC baaskoolituseks aineõpetajatele + karjääri- ja ettevõtlusõppe õpetajad (väljatöötamine, piloot, käigushoidmine 4 aastat (min))	x	x	x			
Õppevara ajakohastamine ja vajaduspõhine uuendamine	x	x	x	x	x	
Teavitustöö, infoseminarid	x	x	x	x	x	

TULEMUS

- Karjääriteenuste osutamine koolis on läbimõeldud, olemas on **kvaliteedistandard** ning vastavalt sellele **uuevad koolide õppekavad ning kujuneb valdkondlik võrgustik**;
- paranenud on koostöö töötukassaga, mis toob kaasa koolilõpetajate teadlikumad valikud õpitee jätkamisel.
- Paranenud on **õpetajate valmisolek kui ka oskused** karjääriõppe läbiviimiseks,
- **värskendatud õppevara** ning tegevuste tulemuslikkuse kohta on läbi viidud
- **karjääriteenuste korralduse seireuring** haridusasutustes.



Õppimiskohustuse definitsioon

- Õppimiskohustus on **kohustus osaleda põhi-, kesk- või kutseharidusõppes** omandades teadmisi, oskusi ja pädevusi **enda arengu tagamiseks**.
- Õppimiskohustus on Eestis elaval isikul, sealhulgas välisriigi kodakondsusega või määratlemata kodakondsusega isikul, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks. **Isik on õppimiskohustuslik 18-aastaseks saamiseni.** Õppimiskohustus loetakse täidetuks enne 18-aastaseks saamist juhul, kui isik on omandanud kesk- või kutsehariduse.



HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM



b) Rakendustugi:



HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

PÕHIHARIDUSÕPE
INDIVIDUALISEERI
TUMAKS –
MITTEFORMAAL-
ÕPPE RESSURSS

KARJÄÄRITEENUS
TULEB TAGADA
IGALE NOORELE
ÕPPE VÄLTEL

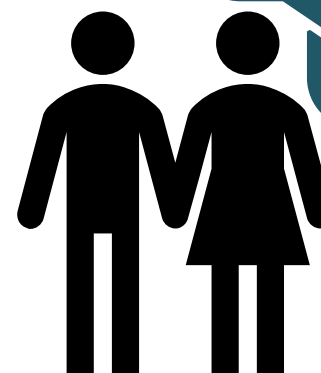
SISSEASTUMISEL
EI KUKU KEEGI
MAHA (SAIS)

VAJADUSPÕHINE
AEG: LISAÕPE JA
ETTEVALMISTAV
ÕPE

INDIVIDUAALSE-
MAD ÕPITEED
KESKHARIDUSE
TASEMEL ->
ÜHTNE
ARVESTUSPUNKT

KUTSEKESKHARI-
DUSÕPPES UUED
ERIALAD,
PAINDLIKUM
LÄBIMINE

KOV SEIRAB JA
TOETAB



KOOL SEIRAB JA
TOETAB



HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Jõudsime lõppu!

